

Методологија

СТАТИСТИКА УМРЛИХ

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичка активност се проводи у складу са Статистичким програмом Републике Српске за период 2026-2029. године и Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Статистичко истраживање о умрлим лицима се проводи према методологији која је усклађена са препорукама УН-а (UN Principles and Recommendations for a Vital Statistics System Revision 2). Такође, истраживање се проводи према захтјевима који су дефинисани регулативом Европске комисије бр. 1260/2013 Европског парламента и Вијећа о европској демографској статистици, регулативи Европске комисије бр. 205/2014, те Упутству за произвођаче статистичких података.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај

Циљ статистике умрлих је прикупљање података о демографским и социоекономским карактеристикама умрлог лица, података о поријеклу и узроку смрти, као и података о демографским и социоекономским карактеристикама мајке умрлог одојчета. Прикупљају се сљедећи подаци: за свако умрло лице (пол, датум смрти, датум рођења, ЈМБ, мјесто рођења, пребивалиште, брачно стање, држављанство, национална припадност, највиша завршена школа, активност, занимање, мјесто смрти, ко је дао податке о узроку смрти, основни узрок смрти, поријекло смрти), за умрле насилном смрћу (врста насилне смрти, спољни узрок смрти, датум/ година и час догађаја, догађај је наступио током), за умрло одојче (тјелесна маса на рођењу, тјелесна дужина на рођењу, гестациона старост), за мајку умрлог одојчета (датум рођења мајке, ЈМБ, држављанство, колико је мајка до сада родила дјеце, да ли је одојче рођено у браку или ван брака, највиша завршена школа мајке).

Извјештајне јединице/Јединице посматрања

Извјештајне јединице прикупљања статистичких података о умрлим лицима су матични уреди Републике Српске. Јединица посматрања су регистровани случајеви умрлих лица у Републици Српској.

Обухват

Обухват је потпун, што значи да су истраживањем обухваћена сва умрла лица која су регистрована у матичним књигама Републике Српске.

Методе и периодика прикупљања података

Подаци о умрлим лицима преузимају се из Централне базе Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске. Матичне службе попуњавају апликацију подацима о умрлим за све регистроване случајеве на територији Републике Српске, користећи метод интервјуа и на основу извјештајног метода (одговоре на нека питања преузимају са Потврде о смрти). Подаци из Централне базе Министарства управе и локалне самоуправе се преузимају 15. у мјесецу за претходни мјесец.

По преузимању података из Централне базе, те добијању штампане верзије обрасца (Дем-2) са припадајућом Потврдом о смрти из матичних уреда, обрасци се просљеђују Институту за јавно здравство Републике Српске за потребе шифрирања узрока смрти, а који се уписује на припадајући достављени образац (Дем-2). Након комплетирања процеса шифрирања од стране надлежног лица у Институту за јавно здравство Републике Српске, обрасци се достављају Републичком заводу за статистику Републике Српске, гдје се подаци преузети из Централне базе допуњавају припадајућим информацијама који се односе податке о узроку смрти.

Обавеза заштите повјерљивих података

Подаци који се прикупљају за потребе статистике умрлих подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске (Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података (Службени гласник БиХ“ бр.49/06).

Дефиниције

У статистици умрлих, јединица посматрања је свако умрло лице.

- Умрлим лицем се дефинише лице код којег је било када након живорођења дошло до трајног престанка свих знакова живота.
- Умрло одојче је дијете код кога је након живорођења, а прије навршене прве године живота дошло до трајног престанка свих знакова живота.
 - Тјелесна маса на рођењу је прва маса одојчета, измјерена одмах након рођења, и изражена је у грамима.
 - Тјелесна дужина на рођењу је прва дужина одојчета, измјерена одмах након рођења, и изражена је у центиметрима.
 - Гестациона старост представља трајање трудноће и изражена је у навршеним недјељама гестације.
- Старост умрлог се исказује у навршеним годинама живота, а за умрлу одојчад у мјесецима, данима и сатима.
- Основни узрок смрти је дефинисан као болест или повреда која је покренула низ болесних стања која су директно довела до смрти или околности несрећног случаја или насиља који су узроковали смртоносну повреду.

- Насилна смрт је смрт која је последица несрећног случаја (све врсте саобраћајних удеса, падови, утапања, несреће са ватром, оружјем итд.), самоубиства, убиства и осталог (насилне смрти неутврђеног поријекла, законске интервенције и ратне операције, компликације медицинског и хируршког лијечења).

Усаглашеност са међународним препорукама и стандардима

Истраживање о умрлим се проводи према методологији која је усклађена са препорукама: UN Principles and Recommendations for a Vital Statistics System Revision 2, Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament on European demographic statistics, Regulation (EU) No 205/2014.

ОРГАНИЗАЦИЈА СПРОВОЂЕЊА

Органи за спровођење статистичке активности

Одговорни произвођач података статистике умрлих лица је Републички завод за статистику Републике Српске. Подаци се преузимају из Централне базе Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске, а обрада података се обавља у Републичком заводу за статистику Републике Српске.

Обавеза давања података

Извјештајне јединице достављају податке Републичком заводу за статистику Републике Српске у складу са Законом о статистици Републике Српске.

ПЕРИОДИКА ПРОВОЂЕЊА

Подаци о умрлим лицима прикупљају се у мјесечној периодици.

Према Календару публикавања, подаци статистике умрлих лица се објављују 27. априла у текућој години за претходну годину.

ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ

Апликација за унос

За реализацију ове статистичке активности, матичне службе попуњавају апликацију за умрле подацима о смрти за све регистроване случајеве на територији Републике Српске, користећи метод интервјуа и на основу извјештајног метода (одговоре на нека питања преузимају са обрасца Потврда о смрти).

Попуњавање апликације за унос

Попуњавање апликације од стране овлашћених матичара, имплементира се на основу техничко/ методолошких смјерница Министарства управе и локалне самоуправе Републике Српске/ Републичког завода за статистику Републике Српске.

Шифрирање узрока смрти

За потребе шифрирања узрока смрти матични уреди достављају штампану верзију(Дем-2) обрасца са припадајућом Потврдом о смрти која се доставља Институту за јавно здравство Републике Српске.

За потребе шифрирања узрока смрти од стране надлежног лица у Институту за јавно здравство Републике Српске, користи се Међународна статистичка класификација болести и сродних здравствених проблема, Десета ревизија, издање 2010.

ПУБЛИКОВАЊЕ

Годишњи подаци објављују се у облику саопштења статистике умрлих. Детаљнији подаци објављују се у тематском билтену Демографске статистике и у Статистичком годишњаку Републике Српске, као и у оквиру публикација Градови и општине Републике Српске и Ово је Република Српска. Наведене публикације могу се преузети са званичног веб сајта уз обавезно навођење извора података. Такође, подаци статистике умрлих се публикују у оквиру портала о [Демографској отпорности Републике Српске](#).

ОНЛАЈН БАЗА ПОДАТАКА

На званичном веб сајту Републичког завода за статистику Републике Српске доступна је онлајн [база података](#) у којој се објављују подаци статистике умрлих.

Припрема:

Одсек демографских статистика

Последње ажурирање:

8. мај 2026.